

Eşler Arası İletişimin Temelleri

Eşimi
Anlamak
İstiyorum

saliha erdim

SALİHA ERDİM

1956 Samsun Havza doğumlu. İlkokulu Vezirköprü’de, ortaokulu Çorum Sağlık Okulu’nda, liseyi Zeynep Kâmil Sağlık Koleji’nde okudu. Hacettepe Yüksek Hemşirelik Okulu’ndan terör sebebiyle ayrıldı. İki yıl Ankara’da resmi görev yaptı ve başörtüsü sebebiyle istifa etti. Üç yıl bir Kur’an kursunda okul hemşireliği yaptı ve evlenerek görevi bıraktı. Bundan sonra çocuklarını nasıl eğiteceği hakkında araştırmalara başladı. Pek çok kurslara katıldı, belgeler aldı.

Newport Üniversitesi Davranış Bilimlerinde lisans ve yüksek lisans eğitimleri aldı. Lisans tezini “**0-7 Yaş Çocuk Kıskançlığı**”, yüksek lisans tezini de “**Yetişkin Kıskançlığı**” üzerine yaptı. Pek çok dergide yazdı, bir derginin başyazarlığını ve editörlüğünü yaptı. Marmara FM’de uzun yıllar eşi ile “**Aile Okulu**” programını, yalnız olarak da “**Hanımefendi**” programını hazırladı ve sundu. Bu programları Hilâl TV’de de devam ettirdi. TRT Diyanet TV’de yayınlanan “**Aile Bağları**” isimli programı hazırlayıp sundu. Bu arada Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi’nde Sosyal Bilimler ve Sosyoloji okudu. Sonrasında Medeniyet Üniversitesi’nde Aile Danışmanlığı bölümünde yüksek lisans yaptı.

Prof. Dr. Mehmet Sungur’dan dört yıl psikoterapi eğitimleri alarak, Avrupa Kognitif ve Davranışçı Terapiler Derneği’nin onayladığı bir sertifikası oldu. Ayrıca iki yıl da “**Aile, Çift Terapisi ve Cinsel İşlev Bozuklukları**” terapi eğitimleri aldı.

Bir dernek tarafından “**Yılım Annesi**” seçildi.

Radyo programı dalında “**Aile İçi İletişim Medya Etik Ödülü**” aldı.

Moral FM’de “**Aile Okulu**” programı hazırlayıp sundu. Diriliş Postası gazetesinde haftada bir gün “**Bir Cümle Bir Hakikat**” başlığı altında çocuk ve aileye dair konularda köşe yazarlığı yapıyor. Vav TV’de haftada bir program yapıyor.

Yurt içi ve yurt dışında seminerler ve konferanslar veriyor. Halen aile şirketinde danışmanlık yapmakta ve eğitimler vermektedir.

Kendime Yardım Etmek İstiyorum, Eşimi Anlamak İstiyorum, Ailemde Huzur İstiyorum adlarında yayınlanmış üç kitabı vardır.

İletişim bilgileri:

Kısıklı Mah. Alemdağ Cad. No:60, Masaldan İş Merkezi, B Blok, Kat: 4, Daire: 9
Üsküdar/İstanbul Tel: (0216) 474 00 50 e-mail: salihaerdim@gmail.com

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	11
Büyükbaba ve Kurşun Kalem.....	15

BİRİNCİ BÖLÜM AİLE İÇİ İLETİŞİMİN TEMELLERİ

Bilginin Amacı Doğrultmak Değil Doğrulamaktır	19
“BİR SORUNUM VAR” demeden önce hayata bakış açısı olarak aile, ihtiyaç, sorun, soru ve cevap anlayışı.....	19
Aile; dünyaya gelmenin eşiği, insan olmanın beşiğidir.....	20
Aile; önce iki kişilik bir bütünlüktür.....	20
El ele tutuşalım ki birbirimizi güçlendirelim.....	21
İlişkiyi değil de kendisini koruyanlar, aslında kendisini korumamış olurlar.....	22
Kişinin yol arkadaşını iyilerden seçmesi yetmez, kendisinin de iyi bir yol arkadaşı olması gerekir.	22
Sen dengedeysen eşine yardımcı olabilirsin.....	26
İnsanı asıl savuran şey yanlış yapması değil, doğruyu aramamasıdır.....	26
Özür dilemenin gereği ve anlamı.....	28
“Seni anlamama yardım et.”.....	29
Çoğunlukla duygular, olayın gerektirdiğinden daha yoğun hissedilebilir.....	29
Her söz, beyinde bir düşünce kapısı açar.....	32
İhtiyaç nedir?.....	32
Daha iyi olabilmenin yolları, ihtiyacımız olanı bilmek ve onu aramakla açılır.....	34
Her insanın bir genel bir de özel ihtiyaçları vardır.....	35

Dinleyip anlamadan çözüm üretemezsin.....	36
Sadece içtenlikle dinlemenin onarıcı etkisi.....	37
Sıkıntının farkında olmayanlar, çözümün peşine düşmezler	40
Asıl sorun, eşlerin neyin sorun olduğu konusunda hemfikir olamamalarıdır.....	41
Kimse bir başkasının kalıbına girmek istemez, herkesin gerçekliği ve ölçüsü farklıdır.....	42
Her söylenen doğru olmayabilir, başkasının reçetesi senin hastalığına iyi gelmeyebilir	43
Normal olanı bozmak, zorla normal dışına çıkarmak demektir ki, bu zulümdür.....	44
İcatlar ihtiyaçlardan doğar.....	44
Doğru işleyişin önündeki engeller.....	45
Bilmemek değil öğrenmemek ayıptır.....	49
İnsanın zihin mekanizması nasıl çalışır?.....	49
Kişi ihtiyaç hissettiği şeyi arar.....	53
Soru nedir?.....	54
Sorusu olmayanın cevabı yoktur.....	54
Soru, zihnimizi aydınlatan ışıktır.....	54
Soru sormayı öğrenememiş olanlar.....	55
İnsan beklentisine göre arayışa girer, soruları da istediği şeyi elde etme amacına uygun oluşturur.....	55
Arayış içinde olmak.....	56
Siz niçin arıyorsunuz?	57
Neyi arıyorsunuz?.....	59
Soru, mevcudun değişmesine duyulan ihtiyaçtan sonra oluşur....	60
Soru ile ararız.....	61
Soru sorma çeşitleri.....	63
Zihin soru ile yönünü bulur.....	63
Bazen iştiyakla ararız ama Allah vermeyebilir.	64

Soru, aklın nereye doğru çalıştığının göstergesidir.	66
Yanlış soru, aradığımız şeyin yönünü ve kimyasını değiştirir.	67
Nezaketin, sorunun anlaşılmasına ve cevaba etkisi nedir?	67
Arayışı olan sorar	69
Doğru ve yerinde soru sorabilmek, aklın gücünün, ihtiyacın farkındalığının ve arayışın niteliğinin ölçüsüdür.	70
Doğru soru doğru cevaba, yanlış soru ise yanlış cevaba götürür.	71
Soru sormaya çekinmek	72
Doğru soru, doğru karşılığın bir adım öncesidir	73
Doğru sorunun, cevap kaynağı da doğru olmalı	73
Doğru soru örnekleri	75
Yanlış soru örnekleri	76
Şikâyet ve soru farkı	77
Geçmiş, her zaman geleceği etkiler	80
Cevabı yanlış yerde aramak	81
Cevabın yanlış anlaşılması ve yanlış yorumlanması	82
Soruyu doğru anlayıp cevabı yanlış vermek	83
Öfkesini kılavuz edinenler	87
Yol yaparsan yolcu gelir	88
İnsan neye ihtiyacı olduğunu, nereye varmak istediğinden yola çıkararak bulur.	89
Zanlarımız bizi her zaman emin bir vadiye taşımaz	91
Yapmak istediğimiz şeye gerekçe bulmak kolaydır	91
Çözüm ararken garantici yaklaşım	92
“Denediğim halde olmadı.” diyenlere	93
Duanın bizim adım atmamıza ve karşılaşacaklarımıza etkisi	95
Adım atmak duadır	95
Sorun; şimdiki durumun geçmiş zaman halidir.	96
Sorunu imtihan olarak görmenin psikolojisi	97
Az’a “Nereye gidiyorsun?” demişler, “Çoğa gidiyorum” demiş	98

Bilgi, insanı yükselten basamak demektir. Gelişmiş akıl, bilgi ile hem yükselmeyi hem de derinleşmeyi ön görür.....	100
Neyi önemersen ona yönelirsin.....	100
“Ben şanssızım demenin” hayat satırlarındaki rengi.....	101
Normal ve anormalin sınırı.....	103
Bütün sorunları çözme imkânı yoktur.	103
Şikâyet kişiyi yoksullaştırır.....	105
Kimi sorular kesin bir itham ve suçlama içerir.	105
Zihnimizdeki bahaneler bizi tökezletir.....	106
Olaylardan öğrenmeyenin, öğreneceği bir okul yoktur.	107
Sorunlu davranış bize ne söyler?.....	112
Büyük insanlar boyu ve yaşı büyük olanlar değil, büyük davranmayı bilenlerdir.....	113
Sorunu nasıl tanımlayalım ve nasıl anlayalım?.....	114
Yanlış davranmak sorunlara davetiyedir.....	115
Her davranış, kişinin iç yapısının yansımasıdır.....	115
Sıkıntının ne olduğunu ve onun için ne yapabileceğimizi öğrenip ona göre davranırsak, sıkıntı bizi değil, biz sıkıntıyı yönetmiş oluruz.....	116
Tam yarım kalır, anlaşılmadığında.....	116
Sorun kaynakları çeşitlidir.	116
Sorunu büyüten yaklaşımlar.....	119
Mevcut sorunu görmeyi engelleyen yaklaşım biçimleri.....	120
Karşısındakini kastederek “Sen sorunlusun.” diyenlere.....	121
Çözümü arayanlara.....	124
Doğru davranışı bulup çözümü yakaladık diyelim, ya sonra?.....	126
Çözümü kendi dışında arayanlara.....	128
Sıkıntıları ve muhataplarını unutmamak ve sürekli hatırlamak, şimdiye kadar kime ne kazandırdı?.....	128

“Ben iyileşmem” diyenlere.....	133
“Ben her şeyi denedim olmadı” diyenlere.....	133
“Beni değiştiremezsin.” diyenlere.....	134
Dışarıda melek, içeride zehir zemberek ilişkiler.....	136
Bekarlığında öfke biriktiren, evlendiğinde öfke dağıtır.....	139
Her durum, bize yeni bir soru sordurmalı.....	139
Hayatı doğru yaşama sevdası taşıyanlara.....	140
Her insan, mutlu olabilmek için birbirinin katkısına ihtiyaç hissederek.....	141

İKİNCİ BÖLÜM

EŞLER ARASI İLETİŞİM SORUNLARINDA TERAPİ

Nezaketsiz Evlilikler.....	147
Ailede Sorumsuzluk.....	158
İletişimsizlik.....	167
Ailede Düzensizlik.....	177
İmtihani Zorlaştırmak.....	183
Ailede Eş ve Ebeveyn Dengesini Kurabilmek.....	189
Bir Eksikliği Başka Bir Yanlış Dayanak Etmek.....	200
Bilmeyen Zanneder.....	208
Nimeti Göremeyenler.....	225
Paylaşılması Gereken Sorumluluklar.....	215
Kendine Düşeni Yapamamak.....	241
Sözlerimiz ve Davranışlarımız Neye Hizmet Ediyor?.....	251
Öfke Sözü Ateşe Verir.....	259
Evlenmeden Önce Yorulanlar.....	271
Evlendiği Halde Ailesi Tarafından Yönetilenler.....	282
İsteğini İhtiyacın Üzerinde Tutmak.....	292
Değer Allah'tandır.....	306
Mutluluğu Uzakta Arayanlar.....	313

Kendisini Görmeye Yanařmayanlar	323
Doğruyu Aramayanlar, Yanlıřtan Korkmayanlar	335
Herkes Aklı Kadar alışır	347
Ümit ok Őeydir	355
Dar erevede Yařayanlar	368
Yanlışa Hayır Diyemeyenler	378
Görmek İstemeyenler	385
Yanlışın Mazereti Olmaz	390
Sormak, Yol Açar	397
Kendini Göremeyenler	403
İnsanları Affedemeyenler	408

ÖNSÖZ

Şükürle bismillah

Bu kitap, sorunlara cevap niteliğindeki terapi yaklaşımından ziyade, olaylara yeni bir bakış açısı geliştirmek ve hangi durumda daysanız, ondan daha iyi durumda olunabileceğini örneklemek için yazıldı. Yani, “**Daha iyi olmamanın mazereti yoktur**” anlayışının bir açılımı mahiyetinde. İlâveten, şimdiki durumdan daha iyi olabilmek mümkündür ve bunu denemek herkesin boyunun borcudur. Piyasada örneği olmayan bir bütünlük ihtiva etsin istedik. Her birimizin aklına geliveren, bizi uygulamaya sevk eden düşünce ve inançların dışında da farklı yaklaşımlar olabileceğini göstermeye çalıştık.

Sorunları, en çok yaşananlar arasından seçtik. Mahremiyeti korumak için kişi ve özellikleri değiştirerek ele aldık. Maksat, konuya nasıl yaklaşacağımızı ifade etmektir. Çünkü her farklı yaklaşım biçimi, bir alternatif olarak yeni yollar açar ve kişiyi zenginleştirir. Sorunları diyaloglar halinde aktardık ki, nasıl bir anlayışın bu noktaya getirdiği anlaşılabilir diye. Kimi sorunda, danışmanımızın anlayışı ve ne düşündüğü ortaya çıksın diye diyalogu uzun tuttuk. Okuduğunuz metinlerin bir kısmı ilk seansta bu noktaya gelmedi. Bazen bunun için birkaç seans görüşmek gerekti. Burada daha kısa ve öz ifade edebilmek için bir seansta verdik. Diyaloglara baktığımızda, kimi zaman terapi üslubunu, kimi zaman da danışman üslubunu göreceksiniz. Bu kitap teknik bir terapi kitabı olmadığı için konunun anlaşılmasına yardımcı

olacak şekilde bir usul tercih ettik. Eğer bu kitabı meslektaşlarım için hazırlasaydık, mutlaka daha en baştan, mesleki literatüre uygun kavramlarla ve terapi anlayışına uygun diyaloglarla konuları açardık. Meslek mensubu olmayan kardeşlerimiz tarafından kolay anlaşılabilirdi diye bu tarz bir üslupla hazırladık.

Durumu belirleyen şey, sorunun ne olduğundan ziyade, bu sorunun bizim hangi düşüncemizi tetiklediği ve bize ne hissettirdiğidir. Biz de buna göre davranır ve tavır alırız. İşte tam da bu noktada, o böyle davrandıysa, benim şöyle davranmamı hak ediyor dediğimizde, muhatabımızın düştüğü aynı çukura doğru koşar adım ilerliyoruz demektir. Bunun gibi tuzakları ve zemini kayganlaştıran anlayışları ifade etmeye çalıştık. Maksat, birlikte daha iyi olabilmek.

Birinci bölüm, asıl dikkatle okunması ve anlaşılması gereken kısım diyebiliriz. Çünkü **bir soruna çözüm bulmaktan daha önemlisi, sıkıntıları soruna dönüştürmeyecek bir anlayışa sahip olmaktır.** Ne düşünüyoruz, nasıl anlıyoruz, nasıl davranıyoruz ve bunların arka plânında neler var? Soru sormayı ne kadar biliyoruz ve hangi ihtiyacımız bize soru sorduruyor? İşte bu ve buna benzer pek çok başlığın titizlikle ele alındığı birinci bölüm, sizin bundan sonra yol arkadaşınız olmaya adaydır.

Her sorunun başına bir çizim hazırlayarak, konunun görsel olarak da kuşatması ve hatırdaki kalmayı kolaylaştırmasını hedefledik. İlâveten, konuya uygun özlü sözlerle zenginleştirdik, okuyanı düşündürsün ve zihni öyle hazırlasın ki konu çok daha kolay ve güzel anlaşılsın diye.

Her sorun, muhatabımızı düşündürmeye yönelik sorularla ele alındı. İlk başta, diyalogu kısa tutmak için görüşmede edindiğimiz bilgiler verdik. Daha sonra diyaloga geçtik. Bazı konular birbirine yakın olduğu için muhataplara söylediğimiz sözler benzerlik arz edebilir. Özellikle, bu durumda bulunanların so-

racakları sorular, bu durumda olanların yapacakları dualar ve bu durumda bulunan gençlerin anne babalarına mesajlar başlıkları altındaki yazdıklarımızda, kimi zaman engellenemeyen mesaj benzerlikleri göreceksiniz. Bu durumun hoş görülmesini istiham ediyoruz. Diyalogun sonundaki bu üç bölüm, özellikle yeni bir anlayış kazandırmaya yönelik çok önemsedığımız bir tarzdır. Sorusunu ve duasını değiştirenlerin hayatı da değişmeye başlar, çünkü arayış netleşmiştir.

Bu çalışmanın ve serinin yayınlanacak diğer kitaplarının; değerli kardeşlerimin hayatında, Rabbim'in razı olacağı bir etki alanı oluşturması, kalıcı anlayış ve yaklaşım kazandırması niyazlarımı Rabbim'e sunuyorum. Kazanılan yeni yaklaşımlar ve yapılan dualar, en büyük kazancımız olacaktır ve talibiz efendim.

Allah kabiliyetli olanları sınava sokar ve zirveyi nasip ettiklerine yokuş tırmandırır.

Bu kitap, zirveye tırmanırken yol arkadaşınız olmaya adaydır.

Sevmeyene karınca yük, sevene filler karınca.

Dağı bile taşır insan, âşık olup inanınca.

Şems-i Tebrizi

“Eskiler, erdemin ışığıyla ortalığın aydınlanması için, önce devlet işlerini yoluna koyarlardı. Devlet işlerini yoluna koyabilmek için, önce ev işlerini yoluna koyarlardı. Ev işlerini yoluna koyabilmek için, önce kendi kendilerine çeki düzen verirlerdi. Kendi kendilerine çeki düzen verebilmek için, önce kendi içlerindeki düzeni yoluna koyarlardı. Kendi içlerindeki düzeni yoluna koyabilmek için, önce düşüncelerini yoluna koyarlardı. Düşüncelerini yoluna koyabilmek içinse, önce bilgi eksikliklerini giderirlerdi.”

Konfüçyüs (Yüce Bilgi kitabından)

Görmek için ilgi,

Anlamak için bilgi,

Başarmak için sevgi,

Sonuç için sabır,

Bunların hepsi içinse,

Kesintisiz emek gerek.

BÜYÜKBABA VE KURŞUN KALEM

Çocuk, büyükbabasının mektup yazışını izliyordu. Birden sordu:

– Bizim başımızdan geçen bir olayı mı yazıyorsun? Benimle ilgili bir hikâye olma ihtimali var mı?

Büyükbaba yazmayı kesti, gülümsedi ve torununa şöyle dedi:

– Doğru, senin hakkında yazıyorum. Ama kullandığım kurşun kalem yazdığım kelimelerden çok daha önemli. Umarım büyüdüğünde bu kalemi sen de seversin.

Çocuk kaleme merakla baktı ama özel bir şey göremedi.

– İyi ama bu kalem benim hayatımda gördüğüm diğer kalemlerden hiç farklı değil ki!

– Bu tamamen nesnelere nasıl baktığınla ilgili ... Bu kalemin beş önemli özelliği var ve sen de bu özellikleri kendinde benimseyebilirsen, hep dünya ile barışık bir insan olursun.

Birinci özellik: Harika şeyler yapabilirsin ama attığın adımları yönlendiren bir el olduğunu asla unutma. Bizim için bu el Allah'tır ve her zaman kendi kudretiyle bizi o yönlendirir.

İkinci özellik: Zaman zaman her ne yazıyorsam durmam ve kalemimin ucunu açmam gerekir. Bu kaleme biraz acı çektirse de sonuçta daha sivri olmasını sağlar. Bu yüzden bazı acılara göğüs germeyi öğrenmelisin, bu acılar seni daha iyi bir insan yapar.

Üçüncü özellik: Kurşun kalem, yanlış bir şey yazdığında bunu bir silgiyle silmene her zaman olanak tanır. Yaptığımız bir hatayı sonradan düzeltmenin kötü bir şey olmadığını anlamalısın, aksine bu bizi adalet yolunda tutmaya yarayan en önemli şeylerden biridir.

Dördüncü özellik: Kurşun kalemin en önemli kısmı, kalemin yapıldığı ahşabı ya da dışarı yansıyan şekli değil, içerisinde yer alan grafittir. O yüzden her zaman kendi içine bakmalı, en çok onu korumalısın.

Beşinci ve son özellik: Her zaman bir iz bırakmasıdır. Aynı şekilde sen de hayatta yaptığın her şeyin bir iz bırakacağını bilmeli ve her hareketinin farkında olmalısın.

Birinci Bölüm

AİLE İÇİ İLETİŞİMİN TEMELLERİ

BİLGİNİN AMACI DOĞRULTMAK DEĞİL DOĞRULMAKTIR

“BİR SORUNUM VAR” demeden önce hayata bakış açısı olarak aile, ihtiyaç, sorun, soru ve cevap anlayışı

Her insan, kendine has bir genetik donanım ve kişisel özelliklerle dünyaya teşrif eder. İçinde bulunduğu ortam, her bünyeyi farklı bir şekilde etkiler. Çünkü her çocuk, doğduğu yıl, ay, gün ve diğer her şeyiyle sadece kendisine has olduğu, yani farklı ve özgün olduğu için her etkinin, her bünyeye tesiri de farklı olur. Örneğin bakır madeninin 100°C derece sıcaklığa maruz kaldığındaki etkilenme oranı ile aynı sıcaklığa maruz kalan demirin etkilenme oranı farklıdır. Hangi madenin kaç derecede şekil alacağı, hangi etkiye ne kadar dayanıklı olduğu, hangi alanda ve nasıl kullanılırsa en yüksek düzeyde istifade edileceği, madenin cinsine ve göreceği etkiye göre değişir ve bu da ancak o madenin özellikleri bilinerek anlaşılır.

İnsanlar bir ailede doğarlar ve doğdukları ortamda gelişirler, büyürler. Özellikleri ailede keşfedilir ve orada hayata hazırlanırlar. **“İnsanlar, aynen altın ve gümüş madenlerine benzerler. Cahiliyede hayırlı olanları, İslâm'a girip onda derinleşip, (onu hazmettiklerinde) yine en hayırlıdırlar.”** (Buhârî, Menakıb, 1; Müslim, Birr, 160; Müsned, 2/539)

Aile; dünyaya gelmenin eşiği, insan olmanın beşiğidir.

buyuruyor Peygamber Efendimiz (s.a.v). Madenin kalitesi, ne kadar özenle işlendiğiyle orantılıdır. İnsanın kalitesi ise genetik getirisinin üzerine ne kadar doğru ve güzel şeylerin ilâve edildiği ile ilgilidir. **Her çocuk**

bir cevher, anne baba ise o cevhere şekil veren sanatçı gibidir. Esere değer katan, sanatçının bilgi ve becerisidir.

Aile; dünyaya gelmenin eşiği, insan olmanın beşiğidir.

Her insan, aileden aldıklarıyla düşünmeye ve adım atmaya başlar. Aile ne kadar sağlam ve ideal kişilerle kurulursa, o kadar sağlıklı bir yapılanmadan söz edilebilir. Aile kurumunun öneminin bilinmesi, bu kurumun korunması için özel çaba harcanmasına vesile olur. Hem evlilik öncesinde kurulma hem de evlendikten sonraki ilerleme aşamalarında, eşlerin her davranışı aradaki ilişkiyi etkiler. Ya daha iyiye ve ileriye ya da daha kötüye ve geriye götürür.

Aile; önce iki kişilik bir bütünlüktür.

Ailede yaşananlar önce eşleri etkiler sonra bu durum çocuklara yansır. Yani en az iki kişilik bir etkilenme olur. İki kişi yürürken birisinin dengesi bozulup diğerine tutunsa, ikisi birden sarsılabilir hatta düşebilir. El ele gidilen yolda, tökezleme dâhil her hareket, yanımızdaki yol arkadaşımızı da etkiler. Çünkü yol arkadaşı demek, yan yana durmak, birlikte hareket etmek ve uygun adım yürümek demektir. Uygun adım olmayan yürüyüşler gitgeller yaptırır, biri ileri gider diğeri geride kalır sonra da tam tersi bir durum olur. Denizde yüzerken panik yapan birisi, kendisini kurtarmaya gelene öyle bir sarılır ve yanına çeker ki, ikisi birden boğulabilir. Dengesi bozulan başkasının da dengesini bo-

zabilir. Aileyi oluşturan bireyler ne kadar birbirlerinin dengede kalması ve iyi durumda bulunması için çaba sarf ederlerse, ortaya o kadar sağlam bir yapı çıkar. (Tabii düzelmeyecek anomaliler dışında. Orada bile sağlıklı bir tutumla denge kurulabilir.)

El ele tutuşalım ki birbirimizi güçlendirelim.

Birisiyle el ele yürümek, elinden tutmak; insanın hayatına destek olup yücelttiği gibi hayatını karartabilir de. Öyleyse önce kiminle el ele tutuştuğumuza dikkat etmeliyiz. Buna rağmen düşülemez mi, elbette düşülebilir. Burada cüz-i irade sınırları içerisinde elimizden geleni yapmak ve takdiri Rabbimize bırakmak gerekir.

El ele tutuşarak aynı yolda bir ömür boyu yürümeye karar vermiş kişilerin aralarındaki aşk, onların gerçekleri görmelerine engel olursa, çok hazin bir sonun onları beklediğini söylemek zorundayım. Çünkü insan evlendiğinde eşine bağlanma ve onu güçlü bir şekilde sevme ihtiyacı duyar. Bu olmazsa sıkıntılar ve hastalıklar baş gösterir. Gençlerin birbirlerini etkilemeleri gözlerini kamaştırdığında, her şeyin her zaman güzel gideceğini zannederler. Hayatı yaşama biçimi, inançları, alışkanlıkları ve kendisinin aile ve eş algıları bilinmeden yapılan evlilikler mutluluk ile sürerse, bu Allah'ın bir lütfü olur. Fakat çoğu kere "Ben böyle olacağını düşünmemiştim... Kendisini çok farklı tanıtmıştı... Ben hiç görememişim, hep iyiye yormuşum... Namaz kılan insandan kötülük gelmez diye düşünmüştüm, bunları yapacak bir insan gibi görünmüyordu..." tarzındaki şaşkınlık ve üzüntü sözlerini söylemeye başlarlar. Bunun artık hiç bir yararı olmayacaktır.

Boşanmak, evlenmek kadar kolay olmadığı gibi, hemen oluveren çocuklar insanın elini kolunu bağlar ve istemeden de olsa evliliğin devamına sebep olabilir. Bu

*El ele tutuşalım ki
birbirimizi
güçlendirelim*